

Terhi Koulumies kok ym.

Kirjallinen kysymys Onnettomuustutkintakeskuksen työryhmän koronakriisin johtamista ja viranomaistoimintaa koskevan selvityksen jatkotoimista

Eduskunnan puhemiehelle

Valtioneuvoston asettama, koronapandemiasta johtuvia toimia selvittänyt riippumaton Onnettomuustutkintakeskuksen tutkintaryhmä on saanut työnsä valmiiksi kesäkuun lopussa. Tutkintaryhmä kävi läpi koronakriisin alkuvaiheen johtamista, julkishallinnon ja muiden toimijoiden haavatumista tilanteeseen, tehtyjä toimenpiteitä, tiedonkulkua eri toimijoiden välillä, varautumista, tilanteessa sovellettuja säädöksiä sekä viestintää.

Tutkintaselostukseen sisältyy yhteensä 12 turvallisuussuositusta, joista keskeisimmät koskevat valtion kriisijohtamisjärjestelmän, tiedonkulun sekä varautumisen kehittämistä. Tutkintaryhmä suosittaa esimerkiksi, että valtion kriisijohtamismallia uudistetaan sellaiseksi, että sitä voidaan soveltaa tulevaisuuden kriiseissä, ja että ennakoiva yhteistoiminta, valmistelu ja johtaminen käynnistyvät ajoissa. Suosituksen mukaan tarvitaan ennakkoon suunniteltu, päätoiminen taho, joka huolehtii, että asioita valmistellaan, toimeenpannaan ja seurataan aktiivisesti.

Tutkijaryhmä suositti mm., että valtionhallinnon, alueiden ja kuntien välille rakennetaan tietojenvaihdon toimintamalli. Työryhmä suositti, että hallitus valmistelee lainsäädäntökehikon, jossa se pystyy kriisissä ohjaamaan aluehallintovirastoja ja kuntia yhdenmukaisiin ja nopeisiin, alueelliset erityispiirteet huomioon ottaviin toimenpiteisiin. Julkisen sektorin pitäisi lisäksi valmistella käytännöt, joilla hallinnossa voidaan tehdä henkilöstösiirtoja suunnitellusti ja sujuvasti jo poikkeusoloja pienemmissä häiriötilanteissa. Hallituksen pitäisi myös luoda toiminto, joka auditoi ja tukee valtionhallinnon, alueiden ja kuntien varautumista.

Työryhmän mukaan hallituksen pitäisi kehittää menettelyt ja yhteistyösuhteet myös keskeisiin kaupan toimijoihin niin, että suuria äkillisiä hankintoja tekevät organisaatiot, joilla on ulkomaankaupan verkostot ja osaaminen. Työryhmän mukaan huoltovarmuuden vuoksi varastoitavat materiaalit pitäisi hankkia samoja monipuolisia kanavia hyödyntäen ja mahdollisuuksien mukaan kotimaasta.

Suositusten mukaan hallituksen pitäisi mm. laatia poikkihallinnollinen suunnitelma liittyen raja-liikenteen hallittuun rajoittamiseen, terveystarkastuksiin ja kontrollointiin kriisitilanteessa. Hallituksen pitäisi myös huolehtia siitä, että viranomaistoimijoiden verkottumiseen, avoimen tiedon jakamiseen ja käyttöön kehitetään menettelyt, joilla tiedot sekä yliopistojen ja muiden asiantuntijaorganisaatioiden osaaminen saadaan hyödyksi kriisitilanteessa.

Kirjallinen kysymys KK 412/2021 vp

Onnettomuustutkintakeskus on ilmoittanut seuraavansa suositusten toteutumista ja aikoo kysyä säännöllisesti suositusten kohteilta, mihin toimiin ne ovat ryhtyneet.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten ja millä aikataululla hallitus aikoo toimeenpanna Onnettomuustutkintakeskuksen raportin suositukset,

aikooko hallitus tuoda eduskunnalle vastineen niistä konkreettisista toimista, joihin raportin suositukset johtavat sekä

aikooko hallitus tuoda eduskunnalle tiedoksi suunnitelman ja valmisteluaikataulun tarvittavista lainsäädäntömuutoksista, hallinnon uudistuksista ja niiden valmistelun vastuutahoista?

Helsingissä 1.7.2021

Terhi Koulumies kok
Mia Laiho kok
Ruut Sjöblom kok
Pauli Kiuru kok
Paula Risikko kok
Pia Kauma kok
Sofia Vikman kok
Sari Multala kok